

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 13

כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי

Car Tu es ma lampe, Havaya

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/mikeitz/13/

1 כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי. להבין הכפל ב"פ [ב' פעמים] הוי"ה הא' הוי"ה והב' והוי"ה בתוספת וי"ו.

« Car Tu es ma lampe, Havaya, et Havaya éclaire mes ténèbres. » [Il nous faut] comprendre la répétition du Nom Havaya à deux reprises: la première fois, c'est «Havaya», et la seconde, «et Havaya», avec un vav supplémentaire.

הנה כתיב נר ה' נשמת אדם. פ"י שנשמת אדם המלובשת בגוף הוא בחי' נר של שם הוי". לפי שכל הארבעה אותיות דשם הוי"ה מרומזות בנר.

Il est écrit: « La lampe de Havaya est l'âme de l'homme. » Cela signifie que l'âme de l'homme, revêtue dans le corps, est le niveau d'une lampe du Nom Havaya, car les quatre lettres du Nom Havaya sont toutes évoquées dans une lampe.

2 והיינו בארבעה דברים שבנר שהם השמן והפתילה וכי' גווי אור נהורא אוכמא הנאחז בפתילה ונהורא חיורא למעלה ממנה.

C'est-à-dire les quatre éléments d'une lampe : l'huile, la mèche et deux couleurs de lumière — la nehora uchma [lumière sombre], qui s'attache à la mèche, et la nehora chivra [lumière blanche], au-dessus d'elle.

ולכן הנשמה קרויה נר שיש בה ג"כ ד' בחינות הללו שמן ופתילה וכי' גווי אור המרומזות בד' אותיות הוי".

C'est pourquoi l'âme est appelée une lampe, car elle possède elle aussi ces quatre aspects — l'huile, la mèche et deux couleurs de lumière — qui sont évoqués par les quatre lettres de Havaya.

3 ולהבין ד' בחינות הללו בנשמה. וגם להבין ענין הנרות שהיו במקדש

[Nous devons] comprendre ces quatre aspects dans l'âme, et également comprendre la question des lampes qui se trouvaient dans le Sanctuaire.

שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] וכי לאורה הוא צריך כו'. אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. וצ"ל למה הנרות דוקא עדות להשראת השכינה.

À leur sujet, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « A-t-Il besoin de sa lumière ? », etc. « Mais c'est un témoignage pour tous ceux qui viennent au monde que la Chekhina (la Présence divine) réside parmi Israël. » Il faut expliquer pourquoi ce sont précisément les lampes qui témoignent de la présence de la Chekhina.

אך הענין הוא כי הנה אור המאיר הוא בשביל שנאחז האור בפתילה ומכלה אותה. אך הפתילה לבדה היתה כבה וכלה במהרה

Mais voici l'explication : une lumière brille parce qu'elle s'attache à la mèche et la consume. Pour- tant, la mèche seule s'éteindrait et se consumerait rapidement.

וגם לא היתה הארת האור טובה כ"כ [כל כך] רק ע"י השמן שהוא הגורם התחברות האור בפתילה.

La lumière ne brillerait pas non plus aussi bien ; [elle ne brille ainsi] que grâce à l'huile, qui est ce qui permet à la lumière de s'unir à la mèche.

4 והוא הגורם להיות האור טוב ובהיר שע"י השמן נעשה גוון נהורא חיורא. וע"י הפתילה גוונא אוכמא.

Et c'est ce qui rend la lumière bonne et brillante : grâce à l'huile apparaît la teinte blanche de la lu- mière, et grâce à la mèche, la teinte sombre.

וככל המשל הזה כך הוא בהתלבשות הנשמה בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שאור הנאחז ונתלכש בנפש הבהמית הוא כמשל האור שנאחז בפתילה. כי הנה הנה"ב [הנפש הבהמית] נלקחה מבחי"ק"נ [קליפת נוגה] וכלולה מע"ס [מעשר ספירות] דנוגה שכל ומדות.

De même que dans toute cette parabole, ainsi en va-t-il de l'investissement de l'âme dans le corps et dans l'âme animale : la lumière qui s'attache à l'âme animale et s'y investit est comme la lu- mière qui, dans la parabole, s'attache à la mèche. En effet, l'âme animale est issue du niveau de kelipat noga, une kelipa (l'écorce), et se compose des dix Séfirot de noga : l'intellect et les attributs émotionnels (midot).

כי זלעויזי [זה לעומת זה] עשה. כמו שיש ע"ס [עשר ספירות] בנשמה היא נה"א [נפש האלקית] שהם בקדושה. כך יש עשר בחי' בנה"ב [בנפש הבהמית] שהן לגרמיה כו'. אשר שלט האדם באדם.

Car « [Dieu] a fait ceci à l'opposé de cela. » De même qu'il y a dix Séfirot dans l'âme, c'est-à-dire l'âme divine, qui relèvent de la sainteté, de même il y a dix niveaux dans l'âme animale, qui sont tournés vers eux-mêmes, etc. « Quand l'homme domine l'homme. »

5 ולאם מלאם יאמץ. וע"ס [ועשר ספירות] דנה"א [דנפש האלקית] נאחזות ומתלבשות בע"ס [בעשר ספירות] דנה"ב

[דנפש הבהמית] שהן לעומת זה. והכוונה הוא בכדי להפך נה"ב [נפש הבהמית] ולכלות אותה באור הנשמה.

« Et une nation sera plus forte que l'autre nation. » Les dix Séfirot de l'âme divine s'attachent aux dix Séfirot de l'âme animale et s'y revêtent, celles-ci étant leur pendant. L'intention est de transfor- mer l'âme animale et de la consumer dans la lumière de l'âme.

ולחיות אתכפייא ואתהפכא כו' דוגמת כליון הפתילה באור הנאחז בה. וכמו שהפתילה עצמה נהפכת לאור ואש. כך נה"ב [נפש הבהמית] עצמה היא אתהפכא כו':

Et [l'intention est] qu'il y ait soumission et transformation (iskafya et is'hapcha), etc., comme dans la consommation de la mèche par la lumière qui s'en empare. Et de même que la mèche elle-même se transforme en lumière et en feu, ainsi l'âme animale elle-même subit une transformation (is'hapcha), etc.

6 אך להבין ענין זה כיצד תהיה התהפכות נה"ב [נפש הבהמית] החיונית להיות עולה במדרגה גדולה כ"כ כל כך להיות ממנה אור וגילוי אלקות.

Mais [nous devons] comprendre ceci : comment la transformation de l'âme animale vitale peut-elle s'opérer, pour que celle-ci s'élève à un niveau si élevé que lumière et révélation de la Divinité en proviennent ?

הנה כתיב ארוממך אלקי המלך. ויש בזה ב' פירושים הא' ארוממך ממטלמ"ע [ממטה למעלה] והב' ארוממך היינו להיות המשכת הרוממות מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה].

Or, il est écrit : « Je T'élèverai, mon D.ieu, le Roi. » Il y a deux interprétations de ces mots : la première, « Je T'élèverai », du bas vers le haut ; la seconde, « Je T'élèverai », c'est-à-dire que cette élévation soit attirée du haut vers le bas.

7 וביאור הענין כי הנה פ"י אלקי מלשון אלי הארץ שהוא ל' [לשון] כח שזה אמר דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] בעבור כללות העולם

L'explication de la chose est la suivante : le sens de Elokai (« mon D.ieu ») vient de l'expression « les puissants (eilei) de la terre », qui désigne la puissance. Le roi David, que la paix soit sur lui, disait cela à propos du monde dans son ensemble.

שהכח והחיות הנמשך בהם מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה הממכ"ע [הממלא כל עלמין] הוא בבחי' המלך שלהיותו מלך על כל העולם הם חיים וקיימים ונתהוו מאין ליש מבחי' זו דמלכותו ית'.

[Il voulait dire] que la puissance et la force vitale ('hayout) qui se déploient en eux depuis la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il — la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) — relèvent de l'aspect du « Roi » : puisqu'Il est Roi sur le monde entier, ils vivent et subsistent, et sont advenus du néant à l'existence grâce à cet aspect de Sa Mal'hout (souveraineté), qu'Il soit béni.

8 ונודע שהמלוכה והממשלה שבמלך אינה רק בחי' הארה והתפשטות לזולתו ואינו נוגע למלך עצמו כמו שאר מעלות ומדות שבו שהוא חכם כו'.

Il est connu que la royauté et le pouvoir d'un roi ne sont qu'un aspect de lumière et d'extension vers autrui, et ne concernent pas le roi lui-même, contrairement aux autres vertus et qualités qui sont en lui — sa sagesse, par exemple, etc.

וזהו מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים]. שהתהוות כל עולמים עליונים ותחתונים והכח והחיות המלוכש בהן ומהוה אותן נמשך מבחי' מדת מלכותך שהוא ענין מהות המלוכה והממשלה ולא ממהות המלך עצמו רק מבחי' מלכותו כו'.

[C'est le sens de] «Ta royauté est la royauté de tous les mondes»: le devenir de tous les mondes, supérieurs et inférieurs, ainsi que la puissance et la force vitale ('hayout) revêtues en eux, qui les font advenir, proviennent du niveau de l'attribut de «Ta royauté» (Mal'hout) — qui est l'essence même de la royauté et du pouvoir — et non de l'essence du Roi Lui-même, mais seulement du niveau de Sa royauté, etc.

9 והנה להיות התפשטות וא"ס [אור אין סוף] ב"ה בבחי' מלכותו ית' היו כמה צמצומים. וכמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו.

Or, pour que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, se déploie au niveau de Sa Mal'hout (souveraineté), qu'Il soit béni, plusieurs tsimtsoumim (contractions) furent nécessaires, comme il est écrit : «Faire connaître aux fils de l'homme Ses actes puissants et la gloire de la splendeur de Sa royauté.»

גבורותיו הן הן הצמצומים להיות כבוד הדר מלכותו. ואין זה אלא בחי' זיו להיות כבוד והדר. וכמאמר בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] בחי' שם בלבד.

«Ses actes puissants» (gevurosav) sont précisément les tsimtsoumim, afin qu'il y ait «la gloire de la splendeur de Sa royauté». Il ne s'agit que d'un rayonnement (ziv), qui constitue gloire et splendeur — comme dans la formule : «Béni soit le Nom de la gloire de Sa royauté à jamais et pour toujours» : il ne s'agit que du niveau d'un nom.

ואי לזאת ארוממך שעייז יבא לקיום ואהבת את ה' אלקיך הוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש בכל לכבך בשני יצריך שעייז אתכפייא כו' שלא יהי' [יהיה] חפץ ורצון אחר זולתו וכמ"ש מי לי בשמים וכו'.

C'est pourquoi : «Je Te glorifierai» ; par là, on parvient à accomplir : «Tu aimeras Havaya, ton D.ieu» — c'est-à-dire la Lumière infinie elle-même, béni soit-Il — «de tout ton cœur», avec tes deux penchants. Par là, il y a iskafya (soumission), etc., de sorte que l'on n'ait aucun désir ni aucune volonté en dehors de Lui, comme il est écrit : «Qui ai-je dans les cieux...», etc.

וזהו ארוממך ממטה למעלה. (ועי' [ועיין] בזהר וארא דכ"ח סוף ע"ב) וגם ארוממך המשכת הרוממו' מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה].

C'est là le sens de «Je Te glorifierai» : de bas en haut. (Voir le Zohar, Vaera, fin de 28b.) «Je Te glorifierai» signifie aussi faire descendre l'élévation d'en haut vers le bas.

והענין כי הנה פעם אומרים יחיד חי העולמים מלך ופעם אומרים מלך יחיד חי העולמים.

L'explication est la suivante : parfois, nous disons «Unique, Vie des mondes, Roi», et parfois «Roi, Unique, Vie des mondes».

ופי' כי יחיד חי העולמים מלך היינו שהוא יחיד ומיוחד לבדו ית' וקדוש ומובדל כו'.

Le sens de «Unique, Vie des mondes, Roi» est qu'Il est unique et singulier, Lui seul, béni soit-Il, saint et séparé, etc.

10 וחי העולמים הוא עיי' כמה צמצומים להיות בבחינת מלך לעולם שעייז ארוממך מלמעלה למטה כו'

Et la « Vie des mondes » advient par plusieurs tsimtsumim (contractions), afin qu'Il soit au niveau de Roi du monde ; et par cela, « Je T'exalterai » de haut en bas, etc.

ומלך יחיד חי העולמים היינו שלהיות חי העולמים הוא מתצמצם בבחי' מלך ובחינת מלך זה הגם שהוא בחי' אחרונה לגבי א"ס ב"ה עצמו מ"מ הוא בבחי' יחיד ומיוחד קדוש ומובדל כו' לגבי התהוות עלמין

Et « Roi, Unique, Vie des mondes » signifie que, pour être la Vie des mondes, Il se contracte au niveau de Roi ; et ce niveau de Roi, bien qu'il soit le dernier niveau par rapport à l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il Lui-même, demeure néanmoins unique et singulier, saint et séparé, etc., par rapport à l'émergence des mondes.

ואי לזאת נמשך בחינת מלכותו לבחיי יחיד חי העולמים להיות התלבשות מלך יחיד קדוש ומובדל כו' בבחינת עלמין והיינו בעוה"ז הגשמי דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן דייקא.

C'est pourquoi le niveau de Sa Mal'hout (souveraineté) est attiré vers le niveau de « Unique, Vie des mondes », afin que le Roi unique, saint et séparé, etc., s'investisse dans les mondes — c'est-à-dire précisément dans ce monde matériel, car « leur commencement est précisément enchâssé dans leur fin ».

11 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו' היום לעשותם כי הוא המשכת אור א"ס ב"ה ממש

מצוך מלשון התקשרות

C'est [le sens de] « Et ces paroles que Je t'ordonne aujourd'hui seront... » etc., « aujourd'hui, pour les accomplir » : car c'est faire descendre la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, elle-même — « t'ordonne » (metzavecha), au sens de lien.

בבחי היום לעשותם דוקא שהוא בעולם הזה עולם המעשה ולא בעולמות עליונים שהם ע"י השתלשלות בירידת סתר המדרגות מעילה לעלול כו' ורחוקים מאור א"ס ב"ה ממש.

[C'est] précisément au niveau de « aujourd'hui, pour les accomplir », c'est-à-dire dans ce monde, le monde de l'action, et non dans les mondes supérieurs, qui adviennent par l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), dans une descente de niveaux cachés, de cause à effet, etc., et qui sont éloignés de la Lumière infinie, béni soit-Il, elle-même.

משא"כ בסוף מעשה מתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש שלא כדרך ירידת והשתלשלות העולמות אלא כמשל האור הנאחז בפתילה שקודם שנאחז בפתילה אינו עולה בשם אור כלל.

Mais il n'en va pas ainsi à la fin de l'action : là se révèle la Lumière infinie, béni soit-Il, elle-même, non selon le mode de la descente et de l'enchaînement des mondes, mais comme dans l'analogie de la lumière qui s'attache à la mèche et qui, avant de s'y attacher, ne mérite pas du tout le nom de lumière.

12 וע"י התאחזותו בדבר גשמי נתהווה גילוי אור. אך אור זה צריך להמשיך על ידי עבודת האדם ורוח

אייתי רוח ואמשיך רוח. אם ישים אליו לבו ונשמתו אליו יאסוף.

C'est par son adhérence à un objet matériel qu'une révélation de lumière se produit. Mais cette lumière doit être attirée vers le bas par le service de l'homme, et « un esprit amène un esprit et fait descendre un esprit ». « S'il tourne son cœur vers Lui, il rassemblera son esprit et son âme auprès de Lui. »

13 וזהו ענין הדלקת הנרות להדליק ולהמשיך האור שיהא נאחז בפתילה. וזהו קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת.

Tel est le sens de l'allumage des lampes : allumer et faire descendre la lumière afin qu'elle s'attache à la mèche. Tel est [le sens de] : «Havaya est proche de tous ceux qui L'invoquent, de tous ceux qui L'invoquent en vérité.»

דהיינו להיות אמת ה' לעולם. ואמתות ה' הוא שמעלה ומטה שוים לפניו ית' כחשיכ' [כחשיכה] כאורה

Autrement dit, afin que la vérité de Havaya soit présente dans le monde (le'olam). La vérité de Havaya est que les mondes supérieurs et inférieurs sont égaux devant Lui, béni soit-Il — «comme les ténèbres, ainsi la lumière.»

וסדר ההשתלשלות הוא רק בערכנו ובערך כל העולמות הברואים מאין ליש שלא יבטלו במציאות ונק' כדמותנו דמות כבוד ה'. אבל בצלמנו בצלם אלקים היינו אמתות יחודו יתברך בעליונים ובתחתונים בשוה.

Et l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) n'est relatif qu'à nous et à tous les mondes créés du néant à l'existence, afin qu'ils ne soient pas annulés au point de cesser d'exister ; c'est ce que l'on appelle «à notre ressemblance», «la ressemblance de la gloire de Havaya». Mais «à notre image», «à l'image de D.ieu», signifie la vérité de Son unité, béni soit-Il, dans les mondes supérieurs et inférieurs à égalité.

14 וכיצד נמשך אמת ה' לעולם אמר הכתוב כי גבר עלינו חסדו. מחמת תגבורת חסד ואור עליון יותר מערך השתלשלות.

Et comment « la vérité de Havaya » est-elle attirée dans le monde ? L'Écriture dit : « Car Sa bonté a prévalu sur nous » — par un surcroît de bonté supérieure ('Hessed) et de lumière, au-delà de la mesure de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout).

והיינו ע"י נה"ב [נפש הבהמית] כד אתהפכא ואתכפייא כי נה"ב [נפש הבהמית] הגם שלמטה בעוה"ז היא במדרגה שפלה מ"מ שרשה ומקורה העליון היא הגבה למעלה במאד

Cela se produit par l'âme animale, lorsqu'elle est transformée et soumise (is'hapcha et iskafya). En effet, bien que l'âme animale, ici-bas dans ce monde, soit à un niveau inférieur, sa racine et sa source supérieure sont néanmoins extrêmement élevées.

שהיא מבחי' לפני מלך מלך. וכמ"ש במ"א מענין המאכל שעליו יחיה האדם מפני ששרשו ממקום גבוה כו'.

Car elle provient du niveau de « avant qu'un roi ne règne », comme il est expliqué ailleurs au sujet de la nourriture dont l'homme vit : sa racine vient d'un lieu élevé, etc.

ולכך ע"י התהפכות נה"ב [נפש הבהמית] בהתגברות הטוב על הרע מעורר כך למעלה בשרשה תגבורת אור וחסד עליון להיות גילוי אמת ה' לעולם אמתות ה' ממש.

C'est pourquoi, lorsque l'âme animale se transforme, le bien prévalant sur le mal, cela éveille de même en haut, dans sa racine, un surcroît de lumière et de bonté supérieures, afin que « la vérité de Havaya » se révèle dans le monde — la vérité même de Havaya.

(והוא בחי' חסד עליון הממתיק הגבורות. פי' דהרי מבואר לעיל שכדי להיות התפשטות האור בבחי' מל' הוא ע"י גבורות וצמצומים כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו כו'.

(C'est le niveau de la bonté supérieure qui adoucit les gevuros (forces de retenue). En effet, comme il a été expliqué plus haut, la diffusion de la lumière dans le niveau de Mal'hout (souveraineté) se fait par des gevuros et des contractions (tsimtsoumim), comme il est écrit : « Pour faire connaître aux fils de l'homme Ses actes de puissance (gevurosav) », etc.

אבל בחי' כי אתה נרי הוי' הוא בחי' כי גבר עלינו חסדו להיות תוספת אור בלי צמצומים כו'. ונק' בחי' מיתוק זה יחוד קובה"ו [קודשא בריך הוא ושכינתיה] כמ"ש בתניא פמ"א [פרק מ"א / פרשה מ"א] בהג"ה [בהגהה]

Mais le niveau de « Car Tu es ma lampe, Havaya » est celui de « Car Sa bonté a prévalu sur nous » : un surcroît de lumière est ainsi apporté, sans contractions, etc. Ce niveau d'adoucissement est appelé l'union du Saint béni soit-Il et de Sa Chekhina (la Présence divine), comme il est expliqué dans Tanya, chapitre 41, dans la glose.)

אך הנה כמו במשל אור הנר הנ"ל שע"י כליון הפתילה לבדה אינה מאיר כ"כ [כל כך] כ"א ע"י השמן.

Cependant, comme dans l'image de la lumière de la lampe évoquée plus haut, la consommation de la mèche à elle seule ne donne pas une lumière aussi vive : celle-ci ne brille bien qu'avec l'huile.

כך צ"ל בחי' שמן בעבודת האדם בהתלבשות הנשמה בגוף. והוא ענין שמן משחת קדש ורומז על התורה

De même, le service de l'homme, lorsque l'âme est revêtue dans le corps, doit comporter le niveau de l'huile. Il s'agit de « l'huile d'onction sainte » (shemen mishchas kodesh), qui fait allusion à la Torah.

כי קדש הוא בבחי' חכמה ואורייתא מחכמה נפקת והשמן היא פנימיות החיות שבכל הדברים שמוציאים מהן השמן.

Car « saint » (kodesh) relève du niveau de 'Hokhma (sagesse), et « la Torah provient de 'Hokhma ». L'huile est la dimension intérieure (pnimiyout) de la force vitale présente dans toutes les choses dont on extrait l'huile.

15 ולכן בכל הדברים יש שמן ואפי' [ואפילו] באבנים כי כולם בחכמה עשית ויש בכולם פנימיות החיות בבחי' שמן.

Il y a donc de l'huile en toutes choses, même dans les pierres, car « Tu les as tous faits avec 'Hokhma (sagesse) » ; et en toutes se trouve la dimension intérieure (pnimiyout) de la force vitale, au niveau de l'huile.

והשמן הנמשך מקדש שהיא ח"ע [חכמה עילאה] היא ג"כ המתלבשת אפי' [אפילו] בדברים גשמיים כמו זרעים מועד כו'.

Et l'huile tirée du sacré (kodesh), qui est la 'Hokhma supérieure, est également ce qui se revêt jusque dans les réalités matérielles, telles que Zeraim [et] Moed, etc.

16 ושמן זה הוא הגורם הארה רבה להיות האור טוב להאיר. והיינו להיות גלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בנפש האדם בגלוי ממש כאלו רואה כו'

Cette huile est ce qui produit une grande illumination, afin que la lumière éclaire pleinement. C'est-à-dire, afin qu'il y ait une révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans l'âme d'une personne — une révélation véritable, comme si elle voyait, etc.

ולא בדמיונות הנולדים מן המחשבה לבדה שהן חולפות ועוברות ואינן קבועות בנפש באמת לאמתו רק שיהא הגלוי בלב באמת לאמתו קבוע ותקוע בחיזוק כיתד שלא תמוט להיות נגדו תמיד

Non pas dans des imaginations nées de la seule pensée, qui passent et s'évanouissent et ne sont pas fixées dans l'âme en toute vérité ; mais la révélation doit être dans le cœur, en toute vérité, fixée et fermement implantée comme un piquet qui ne bougera pas, de sorte qu'elle soit toujours devant lui.

וגלוי זה הוא להיות יראת ה' על פניו יראה עלאה בבחי' בטול ממש הנרמזת באות יו"ד של שם הוי' כנודע כי שם הוי' הוא דחילו ורחימו רחימו ודחילו.

Cette révélation fait que « la crainte de D.ieu soit sur son visage » : la crainte supérieure (yirah ila'ah), au niveau d'une véritable annulation de soi (bitoul), évoquée par la lettre youd du Nom Havaya. Car, comme on le sait, le Nom Havaya est crainte et amour, amour et crainte (dechilu urechimu, rechimu udechilu).

נמצא שאות יו"ד הרומזת לחכמה הוא בחי' דחילו שהיא בחי' יראה עלאה אם אין חכמה אין יראה. לכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מה להלן באימה וביראה אף כאן כו'.

Il en ressort que la lettre youd, qui évoque 'Hokhma (sagesse), est le niveau de la crainte (dechilu), qui est celui de la crainte supérieure : « S'il n'y a pas de 'Hokhma, il n'y a pas de crainte. » C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « De même que là-bas [cela se passait] dans la crainte et l'effroi, de même ici », etc.

17 והיינו מפני התלבשות ח"ע [חכמה עילאה] ששם שורה ומתגלה אוא"ס [אור אין סוף] כ"ה ממש בבחי' בטול אפי' [אפילו] בדברים גשמיים הנאמרים בתורה אשר לפנינו.

Cela tient à l'habillage de la 'Hokhma supérieure (sagesse), où la Lumière infinie elle-même (Or Ein Sof), béni soit-Il, repose et se révèle, dans un état d'annulation de soi (bitoul), même dans les sujets matériels évoqués dans la Torah qui est devant nous.

והלכה זו היא דבר ה' ממש. וכן האדם כשעוסק בתורה דבר ה' ממש ורוח פיו מדבר בו.

Et cette halakha est la parole même de D.ieu. De même, lorsque l'homme s'adonne à l'étude de la Torah, [c'est] la parole même de D.ieu, et le souffle de Sa bouche parle en lui.

18 וכמ"ש ודברי אשר שמתו בפיו ועז"נ [ועל זה נאמר] ודברת בם להיות המשכ' חכמה ויראה עילאה בם בד"ת [בדברי תורה].

Comme il est écrit : « Et Mes paroles que J'ai placées dans ta bouche » ; et c'est à ce sujet qu'il est dit : « Et tu parleras d'elles (bam) », afin que la 'Hokhma (sagesse) et la crainte supérieure soient attirées vers le bas en elles (bam) — dans les paroles de Torah.

ומזה נמשך תפלת י"ח בלחש ובחשאי בחי' שמן שהוא בחי' בטול. ועי' רומזים כריעות והשתחוואות שבתפלה שהם המשכות הבטול.

De là découle la prière de Shemoneh Esreh [récitée] à voix basse et en silence — l'aspect de l'huile, qui est celui de l'annulation de soi (bitoul). Les inclinations et les prosternations de la prière y font allusion : elles font descendre l'annulation de soi.

19 ולכן כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם בבחי' לחש וחשאי. ויראה הנרמזת בה"א [באות ה"א] אחרונה של שם הוי"ה היא יראה תתאה שלא למרוד בממה"מ [במלך מלכי המלכים] הקב"ה ולא למרות עיני כבודו. והוא בחי' הפתילה ששולט בה אור האש להפך ולכלות אותה.

C'est pourquoi il est écrit : «Quand ils se tenaient debout, ils abaissaient leurs ailes» — le niveau du murmure et du silence. Et la crainte évoquée par le hei final du Nom Havaya est la crainte inférieure (yira tata'a) : ne pas se rebeller contre le Roi des rois des rois, le Saint béni soit-Il, et ne pas braver les yeux de Sa gloire. C'est le niveau de la mèche, sur laquelle domine la lumière du feu, afin de la transformer et de la consumer.

20 ובי' גווני אור הם ב"פ [בי' פעמים] רחימו שבשם הוי"ה כי ואהבת בגימט' [בגימטריא] ב"פ [בי' פעמים] אור היינו האהבה הרמוזה בה' ראשונה של הוי"ה היא בחי' אה"ר [אהבה רכה] הבאה מלמעלה אהבה בתענוגים שהיא בחי' מתנה כו'

Les deux couleurs de la lumière sont les deux [occurrences de] l'amour (rechimu) dans le Nom Havaya, car ve'ahavta («tu aimeras») a pour valeur numérique le double de or («lumière»). Autrement dit, l'amour auquel fait allusion le premier hé du Nom Havaya est le niveau du grand amour (ahavah rabbah) qui vient d'en haut, «un amour dans les délices», et qui relève d'un don, etc.

והיא בחי' נהורא חיוורא ואהבה הרמוזה בוי"ו של שם הוי"ה היא האהבה הנולדה בנפש המשכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה והיא בחי' נהורא אוכמא הקרובה אל הפתילה ומתאחזת בה:

C'est le niveau de la lumière blanche (nehora chivra). Et l'amour auquel fait allusion le vav du Nom Havaya est l'amour qui naît dans l'âme qui comprend et contemple la grandeur de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il ; c'est le niveau de la lumière sombre (nehora uchma), proche de la mèche et qui s'y attache.

21 וזהו כי אתה נרי הוי"ה שבחיי הוי"ה היא בבחי' נר בשמן ופתילה. וכי גווי אור הרמוזות בד' אותיות של הוי"ה נעשה נרי שמתלבש בנר הוי"ה נשמת אדם כנ"ל:

C'est là le sens de «Car Tu es ma lampe, Havaya»: le niveau du Nom Havaya est celui d'une lampe, avec l'huile et la mèche, ainsi que les deux nuances de lumière évoquées par les quatre lettres de Havaya; [cela] devient «ma lampe», en s'investissant dans «la lampe de Havaya, l'âme de l'homme», comme expliqué plus haut.

22 והוי"ה יגיה חשכי. והוי"ה בתוספת וי"ו רומזת על בחי' הוי"ה ביותר עליונה. וכמ"ש הוי"ה הוי"ה אל רחום וחנון כו'.

«Et Havaya illumine mes ténèbres.» «Et Havaya», avec le vav ajouté, fait allusion à un niveau encore plus élevé de Havaya, comme il est écrit : «Havaya, Havaya, D.ieu, compatissant et plein de grâce», etc.

ופסיק טעמא בגווייהו שיש ב' בחי' הוי"ה. והענין כי פעם כתיב הוי"ה רחום וחנון ופעם כתיב חנון ורחום הוי"ה.

Un signe de cantillation (pesik) les sépare, car il existe deux niveaux de Havaya. L'explication est la suivante : à un endroit, il est écrit : «Havaya, compatissant et plein de grâce», et à un autre : «Plein de grâce et compatissant est Havaya.»

23 ופי' הוי"ה רחום וחנון שכדי להיות התגלות מדות רחום וחנון מאו"ס [מאור אין סוף] ב"ה דלאו מכל אליון מדות איהו כלל. הוצרך להיות בחי' הוי"ה שהוא צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות.

Le sens de «Havaya, compatissant et clément» est que, pour que les attributs de compassion et de clémence se révèlent à partir de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il — car «Il ne relève d'aucun de ces attributs» — il fallait qu'il y ait le niveau de Havaya, qui est contraction et expansion, attraction vers le bas et expansion.

אך פי' חנון ורחום הוי"ה היינו שמבחי' חנון ורחום דהיינו מפני כי חפץ חסד הוא נמשך בחי' הוי"ה שהוא צמצום והתפשטות כו' שבסדר ההשתלשלות

Mais le sens de «Clément et compatissant est Havaya» est que, du niveau de «clément et compatissant», c'est-à-dire parce qu'«Il désire la bonté», le niveau de Havaya, qui est contraction et expansion, etc., est attiré vers le bas au sein de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout).

משא"כ הוי"ה שקודם רחום וחנון היא ההוי"ה שלמעלה מגדר ההשתלשלות.

En revanche, le Havaya qui précède « compatissant et clément » est le Havaya qui se situe au-delà des limites de l'enchaînement descendant des mondes.

ושם נעשה ג"כ בחי' הוי"ה שהוא צמצום והתפשטות [והתפשטות] כו' כדי להמשיך מדת רחום וחנון בהוי"ה שבסדר ההשתלשלות.

Là aussi se produit le niveau de Havaya, qui est contraction et expansion, etc., afin de faire descendre l'attribut de « compatissant et clément » dans le Havaya qui se situe au sein de l'enchaînement descendant des mondes.

(ועמ"ש ע"פ ואתחנן אל הוי"ה וע"פ וירא ישראל את ה' הגדולה כו' מענין ב' שמות הוי"ה):

(Voir aussi ce qui est expliqué au sujet du verset « Et j'ai imploré Havaya », ainsi qu'au sujet du verset « Et Israël vit la grande main », etc., concernant les deux Noms Havaya.)

24 והנה בדורות הראשונים כמו בנביאים ושופטים מצינו דור שכולו זכאי או כולו חייב. ומי שהיה זכאי הי' [היה] זכאי במדרגת צדיק גדול או נביא ומי שהיה חייב היה רשע גמור ועי"ז לא היו ממוצעים.

Or, dans les premières générations, comme [à l'époque des] prophètes et des juges, nous trouvons une génération entièrement méritante ou entièrement coupable. Celui qui était méritant l'était au niveau d'un grand tzaddik ou d'un prophète, et celui qui était coupable était entièrement méchant ; ainsi, il n'y avait pas d'intermédiaires.

אך דורות האחרונים דור אחר דור אין בהם רשעים כ"כ [כל כך] ולא צדיקים כ"כ [כל כך] טובים.

Mais, dans les générations ultérieures, de génération en génération, on ne trouve ni de tels méchants, ni de tzaddikim aussi bons.

25 והענין שבדורות הראשונים [הראשונים] היו נשמות עליונות ממדרגות גבוהות ומצד נשמתם בעצמם היו יכולים לשלוט על הרע שבנפשם ומיד כשיתבונן בגדולת א"ס ב"ה יגיע אליו היראה כו' רק רשע גמור שמגביר הרע שבנפשו בשאט בנפש.

L'explication est que, dans les premières générations, il y avait des âmes sublimes, issues de niveaux élevés, et que, par la force de leur âme même, elles pouvaient dominer le mal qui se trouvait en elles ; dès qu'une personne méditait sur la grandeur de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, la crainte lui venait, etc. — à l'exception d'une personne entièrement méchante, qui renforçait le mal en elle avec un mépris absolu.

אבל דורות האחרונים עיקבא דמשיחא בחי עקביים אין כח כנשמתם עצמם לשלוט על הרע וצריך יגיעה רבה יגיעת נפש ויגיעת בשר.

Mais les générations ultérieures — «les talons du Mashiach» (ikvesa diMeshicha [les talons du Mashiach]), le niveau des talons — n'ont pas, dans leur âme même, la force de dominer le mal ; elles ont besoin d'un grand labeur : le labeur de l'âme et le labeur de la chair.

26 וזהו והוי"ה יגיה חשכי היינו בחי חשך שבדורות אחרונים. כי דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] אמר זה בעד כללות ישראל שיש בהם בחי חשך בדורות אחרונים עיקבא דמשיחא

C'est [le sens de] «Et Havaya illumine mes ténèbres» : l'aspect d'obscurité des dernières générations. Car le roi David, que la paix soit sur lui, a dit cela au nom de l'ensemble d'Israël, parmi lesquels il y a un aspect d'obscurité dans les dernières générations, les talons du Mashiach.

שאין אתה נרי הוי"ה כלומר שאין נר הוי"ה נשמת אדם מ"מ והוי"ה היא בחי הוי"ה עליונה שלמעלה מההשתלשלות יגיה חשכי ולמענו למענו יעשה כי חפץ חסד הוא באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] :

[Alors,] il n'y a pas de «Tu es ma lampe, Havaya» ; c'est-à-dire qu'il n'y a pas de «lampe de Havaya, l'âme de l'homme». Néanmoins, «et Havaya» — le niveau du Havaya supérieur, qui est au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) — «illumine mes ténèbres», et «pour Lui-même, pour Lui-même Il agira», car «Il désire la bonté», par un éveil d'en haut, sans éveil d'en bas.

27 וזהו ענין נס דחנוכה שנכנסו יונים להיכל. היכל הוא בחי מחי ה"י כ"ל בגימטריא נש"ב [ני שערי בינה].

C'est le sens du miracle de Hanouka, lorsque les Grecs pénétrèrent dans le Sanctuaire (Heikhal). Le Heikhal est le niveau de l'esprit : [ses lettres sont] hé-you'd [et] kaf-lamed, qui, en guématria, renvoient aux cinquante portes de Bina (compréhension).

והיונים הנ"ל הם בחי חכמה דקליפה חכמות חיצוניות כמו פילסופיא. שבזמן ההוא היו פילסופים המכחישי [המכחישים] בנבואה.

Ces Grecs représentent le niveau de la 'Hokhma (sagesse) de la kelipa (l'écorce) : les sagesse extérieures, comme la philosophie. Car à cette époque, il y avait des philosophes qui niaient la prophétie.

28 ולכן טמאו כל השמנים של בחי' חכמה שבקדושה שרצו להשכיחם תורתך כו' ונעשה נס ע"י פך של שמן שהי' [שהיה] מונח בחותמו של כה"ג [כהן גדול] דיקנא דכהנא רבא חסד עליון בהעלות אהרן את הנרות אהרן שושבינא דמטרוניתא

C'est pourquoi ils profanèrent toutes les huiles, [les huiles] du niveau de 'Hokhma (sagesse) dans la sainteté, car ils cherchèrent à « leur faire oublier Ta Torah », etc. Un miracle se produisit alors grâce à une fiole d'huile qui se trouvait scellée du sceau du Grand Prêtre — « la barbe du Grand Prêtre », la bonté suprême ('Hessed) ; « lorsqu'Aaron allume les lampes » — Aharon, « l'escorte de la Reine ».

שהיא אהבה הבאה מלמעלה באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] וממנו הדליקו כל החי' ימים שהם המחשבה וז' המדות שתהיינה מאירות באור האהבה הבאה מלמעלה בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] והיא מבחי' וי"ו בתוספת וי"ו העליונה שלמעלה מעלה מן ההשתלשלות:

Il s'agit de l'amour qui vient d'en haut, par un éveil d'en haut. C'est avec cette huile qu'ils allumèrent les lampes pendant les huit jours, qui correspondent à la pensée et aux sept attributs émotionnels (midot), afin qu'ils brillent de la lumière de l'amour venu d'en haut, sans éveil d'en bas. Cela relève du niveau du vav, du vav ajouté, du [niveau] supérieur, qui se situe bien au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout).

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/mikeitz/13/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak